

поєднання класичних форм роботи на уроках музики з комп'ютерними технологіями, що зацікавлює молодших школярів і є досить результативними.

Список літератури:

1. Костюк Г.С. Здібності і їх розвиток у дітей. – К: Знання, 1983, - С.10
2. Мартинюк Л.В. Формування музично-образних уявлень підлітків у виконавській діяльності в позашкільних мистецьких навчальних закладах: дис. канд.. пед.. наук: 13.00.02 – Київ, 2011, – 145с.
3. Теплов Б.М. Вибрані твори. – М.: Педагогіка, 1985. – Т.1.- С.12-30.

ПСИХОЛОГІЧНА ТЕОРІЯ ПОХОДЖЕННЯ ДЕРЖАВИ

Марущак Олександр Анатолійович

к.ю.н., доцент кафедри

Денісова Лоліта

студентка гр. МКПРп-181

Чернігівський національний технологічний університет

Виникнення різноманітних теорій про походження держави і права обумовлено багатьма причинами. По-перше, мислителі, які пропонували пояснення цього процесу, жили в різні історичні епохи і, зрозуміло, використовували різний обсяг накопичених людських знань. По-друге, пояснюючи процес виникнення держави, вчені частіше всього брали для ілюстрації своїх ідей регіони Землі, де вони проживали, ігноруючи інші регіони. По-третє, захоплюючись досягненнями інших наук, вони намагалися ці результати пристосувати до наук загальних, по-новому подивитися на процес походження держави. Також не можна виключати й того, що на погляди авторів теорій часто сильно впливали їх філософські та ідеологічні пристрасті [1].

Серед теоретиків та практиків немає єдиних поглядів походження держави їх погляди різняться. Психологічна теорія походження держави є менш

дослідженою. Таким чином, в суворо теоретичну проблему про походження держави вноситься чисто політичний момент. «Не те важливе, по-якому було насправді держава, а як знайти таке походження, яке здатне було б виправдати заздалегідь упереджений висновок». У цьому укладається основна мета змішення названих явищ і відображаючих їх понять. У цьому - одна з причин множинності і неоднозначності виростаючих на даній основі теорій [2].

Психологічна теорія походження держави сформувалася наприкінці ХІХ ст. як система поглядів про державу і право, яка пов'язує процес їхнього виникнення з результатами розвитку людської психіки. Передумовою її формування було становлення психології як самостійної галузі знань, в межах якої набули поширення експериментальні методи дослідження і сформувалися різні школи, що по-різному трактували психічні процеси.

Також аналізуючи психологічну теорію походження держави Марченко М.Н зазначає такі недоліки у своїх працях:

По-перше, вказуючи на роль психологічних якостей у процесі утворення держави, представники психологічної теорії з позицій розвитку психологічної науки того часу не змогли надати розгорнутого вчення про роль психіки в утворенні держави. Називаючи всі психологічні якості людей «імпульсами», «емоціями» і «переживаннями», вони не бачили між ними різниці. Водночас психіка людей розділяється на емоційну, вольову, розумову сфери. У взаєминах між людьми дуже важливі саме вольові якості. На їх основі встановлюється психологічна підпорядкованість між людьми і соціальна «піраміда», різновидом якої є держава. Сильні вольові якості роблять людей природними лідерами. Саме такі люди, як правило, і стають біля «керма» племені, союзу племен, а потім і держави.

По-друге, говорячи про психологічні якості, прихильники психологічної теорії підкреслюють, що прагнення до солідарності людям властиво практично з народження. Але насправді люди з моменту початку свого існування на землі воюють один з одним постійно, і війна з давніх часів була правилом, а не винятком. Приборкати її виявилось не зовсім під силу навіть до тепер.

Згадаємо, що в центрі європейського континенту, де знаходяться найрозвиненіші країни, була війна в Югославії і зупинити її ледве вдалося. Таким чином виникає питання – хіба почуття солідарності є основоположним фактором людського розвитку?

По-третє, прагнення авторів психологічної теорії стримати економічний детермінізм, не можна не відзначити, що вони в процесі утворення держави надають вирішальне значення психологічним факторам, тобто по суті допускають ту ж помилку. Звичайно, психологічні фактори не мають вирішального впливу на зазначений процес, але відхиляти їх – це ще більш груба помилка, ніж їх недооцінка [3].

Основою психологічної теорії походження держави французького соціолога Габріеля Тарда (1843-1909 рр.) стала ідея «копіювання» («імітації»). У суспільстві, на думку автора, завжди є місце людям, які здатні творити і творити нове (новатори). Велика частина людей не наділена такою здатністю і копіюють винайдені новаторами творіння. При цьому «творіння» розглядається як широке поняття: це і матеріальні, і інтелектуальні об'єкти. До відкриттів спонукає віра, інтелект і воля, вперше пережиті творчою особистістю. Створення та впровадження нововведень - процес складний, часом конфліктний. Неприйняття творіння значним числом людей, як правило, призводить до локальних і глобальних соціальних конфліктів, способом вирішення яких виступає пристосування за допомогою пошуку компромісу або прийняття позиції протиборчої сторони. Частина творів відторгається, частина засвоюється, і в такому постійному процесі виникають соціальні інститути, в тому числі і держава. Перш за все, це пов'язано з процесом узгодження. Ідея, що лежить в основі суспільства - ідея права, як «докази могутності примирливого і синтезує уяви громадського людини». Самі ж загальні звички діяльності та звичаї купуються народом під впливом сильної особистості, яка вказує нове Ласкаво або неприйнятне Зло. Поступово суспільство рухається до узгодження різних відкриттів, в тому числі гойдаються соціально-політичних інститутів. Суспільство гармонізується, з'являються мова, релігія, закони і

уряду. Уряд, як соціальне явище виступає в якості сили, що узгоджує протиборчі інтереси, визначаючи, що справедливо. Таким чином, звичаї і звички народу є не що інше, як «повільно збудованого творіння слідували один за одним урядів». Проводячи деяку аналогію з мовою, Г. Тард, знаходив доцільне не поспішати з введенням нового законодавства в систему вже усталених звичаїв («звід істинного національного права», Як вважав автор). Законопроекти слід приймати тільки після їх «освоєння» з відповідною середовищем життєдіяльності, стежачи за тим, щоб знову прийняті закони відповідали загально визнаним принципам права [6].

Основоположник теорії професор Л. І. Петражицький пояснював виникнення держави особливими властивостями людської психіки, а точніше прагненням людей до пошуку авторитету, видатної особистості, якій можливо було б підкорюватись і вказівкам якого наслідувати в повсякденному житті. Таким чином, держава і право були породжені не матеріальними умовами життя, а особливими властивостями людей, їх емоціями, переживаннями. Також він стверджував, що без правових переживань людей неможливо існування стійких соціальних груп, а також суспільства і держави. Причиною виникнення держави є особливий стан психіки людей: постійна залежність людей первинного суспільства від авторитету вождів, страх перед їх магічною силою привели до виникнення державної влади, якій люди підкоряються добровільно. Народ є інертною масою і нездатний приймати рішення, а тому потребує постійного керівництва [4].

По суті, Л. І. Петражицький зосередив увагу на психологічній стороні формування правомірної поведінки, вивівши її навіть за рамки інтелектуальної сторони. Він вважав, що специфічна природа явищ права корениться в області емоційного, імпульсивного, в області переживань, а не розуму [5].

Тобто прихильники психологічної теорії обґрунтовували психологічну потребу людини жити в організованій спільноті. Суспільство і державу у цьому випадку визначали як суму психічних взаємодій людей і розглядали як результат дії психологічних закономірностей розвитку людини. За Г. Тардом,

наприклад, суспільство - це зібрання істот, що імітують одна одну, а первинною умовою суспільного розвитку є винаходи - акти творчості. Вони створюють мову, господарство, релігію, суспільні настанови, владу. Носіями влади є певна категорія людей - племінні вожді, жерці, шамани, чаклуни, магична сила та психічна енергія яких (вони могли зробити полювання вдалим, боротися із хворобами, угадували події і т. п.) створювали умови для їхнього піднесення над іншими членами роду. Саме з набутої ними цієї влади виникає влада державна. Поряд з особами, що представляють цю владу завжди є особи, що не згодні з нею, виявляють певні агресивні прагнення, інстинкти. Для їх утримання і необхідна держава [7].

Таким чином, дослідивши психологічну теорію походження держави, прийшла до висновку, що держава потрібна як для задоволення потреб більшої частини в підпорядкуванні, слухняності, покорі визначеним особам у суспільстві, так і для придушення агресивних потягів деяких індивідів. Звідси природа держави - психологічна, що корениться в закономірностях людської свідомості. Держава, на думку представників цієї теорії, є продуктом вирішення психологічних протиріч між ініціативними (активними) особистостями, здатними до прийняття відповідальних рішень, і пасивною масою, що виконує дані рішення.

Список літератури:

1. Віхров О.П., Віхрова І.О. Теорія держави і права: курс лекцій: навчальний посібник. Чернігів. 2015. 304 с. URL: https://pidruchniki.com/84519/pravo/teoriyi_pohodzhennya_derzhavi
2. Садовничий В.А. Теория государства и права. Москва. 2003. 241 с. URL: <http://ibl.pp.ua/4/000374.html>
3. Лебедева О.В. Психологічна теорія походження держави. Молодий вчений. 2015. №8 (23). URL: [file:///C:/Users/pc/Downloads/molv_2015_8\(2\)__24.pdf](file:///C:/Users/pc/Downloads/molv_2015_8(2)__24.pdf)
4. Психологічна теорія походження держави: веб-сайт. URL: https://vuzlit.ru/1338519/psihologichna_teoriya_pohodzhennya_derzhavi

5. Протасов В.Н. Теория права и государства. Проблемы теории права и государства: Вопросы и ответы. Москва. 1999. 240 с. URL: https://stud.com.ua/31108/pravo/psihologichna_teoriya_prava

6. Бостан С.К. та ін.. Теорія держави і права (Актуальні проблеми). навчальний посібник. Київ 2013. 260 с. URL: <https://lawbook.online/ukraine-gosudarstva-prava-teoriya/pohodjennya-derjavi-suspilno-politichniy-41727.html>

7. Психологічна теорія походження держави: веб-сайт. URL: <https://studopedia.org/10-122155.html>

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ БАКАЛАВРІВ ГУМАНІТАРНИХ НАУК У ГАЛУЗІ ЖУРНАЛІСТИКИ В УНІВЕРСИТЕТАХ США ТА УКРАЇНИ

Марціхів Х.Р.

Національний університет «Львівська політехніка»

викладач кафедри іноземних мов

<https://orcid.org/0000-0003-4637-6604>

khrystyna.hrytsko@gmail.com

Інтеграційні та глобалізаційні процеси, які відбуваються у світовому просторі, впливають на соціальну, культурну, політичну та економічну сфери суспільства та призводять до трансформаційних змін у системі вищої освіти. Дискусія стосовно того, які методи є ефективними для навчального процесу стимулює університети до чіткого окреслення, що студенти мають отримати від освіти та навчальних програм. Зазначимо, що оцінювання освітньо-професійних програм для майбутніх фахівців є однією з важливих складових успішного навчального процесу, що базується на досягненні студентами чітко визначених результатів навчання.

Зауважимо, що згідно з статтею 5 Закону України «Про вищу освіту» № 2145-VIII від 05.09.2017 професійна підготовка журналістів здійснюється за